

перспективам стабільного розвитку Європи з відповідним і достойним місцем в її межах Криму і України.

Список використаної літератури

1. Dudko I., Faraponov V. Why the United States should join the Crimean Platform? UA: Ukraine Analytica . 2021. 1 (23). P. 26-35.
2. Кримська платформа. URL: <https://crimea-platform.org/about>
3. Кримська платформа-2: більш як 60 учасників, проти 46 минулого року. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-crimea/3555511-krimaska-platforma2-bils-ak-60-ucasnikiv-proti-46-minulogo-roku.html>
4. Спільна заява учасників міжнародної Кримської платформи. URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-uchasnikiv-mizhnarodnoyi-krimskoyi-platformi-77241>

Довганик Н. М.

доцент, к.іст.н., доцент кафедри політичних технологій
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

МОРАЛЬ ТА ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ ВІЙНИ

Принципово важливо у сучасних умовах звернути увагу на ідентифікацію науковцями характеру війни. Як відомо війни поділяються на несправедливі загарбницькі імперіалістичні та справедливі національно-визвольні. Весь цивілізований світ, спираючись на норми міжнародного права та трагічний досвід глобальних воєн, засуджує нелюдську жорстокість та закликає дотримуватись моральних принципів ведення війни, серед яких необхідно виділити наступні.

По-перше. Війна, що ведеться без її оголошення, апріорі не є справедливою. Саме такого принципу дотримувався князь Святослав Хоробрий, який завжди попереджав ворога відомими на весь світ словами: “Іду на Ви”. У цьому проявлялась не лише його шляхетність і лицарство, але й висока моральність.

По-друге. Чітке розмежування у воєнних діях по відношенню до військових та цивільного населення з мінімалізацією втрат простих громадян.

По-третє. Гуманне ставлення до військовополонених, їх подальша репатріація (повернення на батьківщину).

По-четверте. Під час великих свят оголошується перемир'я, коли сторони, що воюють, погоджуються тимчасово припинити боротьбу.

По-п'яте. Принцип Таліона (лат. *Lex talionis*, *Jus talionis*) – рівна міра покарання, рівнозначна відплата. Дане правило, за яким міра покарання повинна дорівнювати тяжкості вчиненого злочину й відтворювати заподіяну ним шкоду, передбачає стягнення репарацій з держави-агресора й створення міжнародного трибуналу щодо агресії та справедливого покарання військових злочинців (наприклад Нюрнберзький 1945-1946 рр. й Токійський 1946-1948 рр.) [1, с. 96–116]. Найважливіша функція міжнародних трибуналів полягає не тільки у покаранні винних у масових злочинах, але й у самооцінці людяності, наслідків та причин її втрати.

Світовий соціально-економічний розвиток знаходиться у взаємозалежності від геополітичних процесів, міжнародної стабільності. Безпрецедентне нехтування міжнародним правом з боку уряду Росії призвело до масштабних трагічних наслідків для України: вбивства і тортури військових, громадських активістів та мирних громадян у Бородянці, Бучі, Ворзелі, Гостомелі, Димері, Дмитрівці, Іванкові, Ірпені, Казаровичах, Катюжанці, Макарові, Маріуполі, Мотижені, Пісках; викрадення і кримінальні переслідування громадян України; соціально-економічна катастрофа в Луганській і Донецькій, Херсонській областях [2, с. 22–51].

Посилення авторитарного режиму, реваншистські настрої в середовищі правлячої еліти і насильницькі спроби відновлення впливу Росії на територію країн колишнього СРСР стали загрозою безпеки для всього світу. Російське вторгнення в Україну є серйозним економічним потрясінням невизначеної тривалості та масштабу. Війна на території України завдасть більшої економічної шкоди Східній Європі та частині Азії, ніж пандемія коронавірусу.

Світові ціни на нафту вже зросли на 33%, а вугілля – на 80%. Ціна на газ підвищилась на 85% в Європі, на 10% в Північній Америці і на 20% в решті світу. Україна є ключовим гравцем на агропродовольчих ринках. У глобальному масштабі конфлікт призведе до тривалого скорочення експорту продовольства з боку України та спричинить підвищення світових цін на продовольчі товари, що завдасть шкоди економічно вразливим країнам. Експерти ФАО припускають, що за такого сценарію загальна кількість людей, які страждають від недоїдання, може збільшитися на 8–13 млн людей у 2022/23 роках, причому найбільш виражене зростання буде в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні[3, 4].

Отже, російсько-українська війна є найстрашнішою у Європі з часів Другої світової війни. У 2014 році Росія порушила післявоєнну систему безпеки Європи після анексії АР Криму, проголошення ЛНР та ДНР на території Східної України, а у 2022 році розпочала широкомасштабне вторгнення в Україну по всій довжині спільного кордону і з території Білорусі [5]. Світовий банк прогнозує, що через російське вторгнення в Україну глобальне економічне зростання у 2022 році знизиться з 4,1% до 3,2%, країни зіштовхнуться з стагфляцією (стагнація у виробництві відбувається одночасно з інфляцією), зростанням цін на енергоносії, порушенням ланцюгів поставок. Населення буде змушене жити в умовах турбулентного середовища, постійній нестачі продуктів харчування, обмеженій кількості робочих місць, що призведе до масових заворушень та голодних бунтів. Можна сказати, що Україна стала “спусковим механізмом” для глобальної трансформації людства, міжнародних безпекових інститутів, політичних та соціально-економічних систем у різних країнах світу.

Список використаної літератури

1. Грицак Я. Й. Подолати минуле: глобальна історія України. К.: Портал, 2021. 432 с.
2. Російсько-українська війна (2014-2022): історичні, політичні, культурно-освітні, релігійні, економічні та юридичні аспекти: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija publishing, 2022.

3. FAO. The importance of Ukraine and the Russian Federation for global agricultural markets and the risks associated with the current conflict. URL: https://www.fao.org/fileadmin/user_upload/faoweb/2022/Info-Note-Ukraine-Russian-Federation.pdf

4. UNCTAD. The impact on trade and development of the war in Ukraine. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/osginf2022d1_en.pdf

5. Чалюк Ю.О. Глобальні соціально-економічні наслідки російсько-української війни. Економіка та суспільство, 2022. Вип. 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1224/1179>

Завгородня Ю.В.,
доцент кафедри політичних теорій,
кандидат політичних наук, доцент,
Національного університету «Одеська
юридична академія», м. Одеса

КІБЕРНЕТИЧНІ ЗАГРОЗИ У ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

В умовах повномасштабного вторгнення військових країни агресора на територію України виникла чітка загроза територіальній цілісності суверенної та незалежної держави визнаної на міжнародному рівні. Оскільки, процес протистояння відбувається не лише на полі бою військових, тому виникає потреба в аналізі сучасної методики впливу, такої як кіберпротиборство. Тому, російсько-українські протиборства сформовані з комплексу заходів впливу сторін один на одного, тому варто акцентувати увагу на сучасні форми впливу, які застосовується у протистоянні та виходить за фактичні межі розповсюдження військових дій.

Кіберзагрози розповсюджуються не лише на країну, яку намагаються окупувати, а й на країни, які публічно оголошують підтримку Україні, щоб дестабілізувати процеси в середині політичної системи та порушити постачання різних видів підтримки (гуманітарної чи військової). Проте, наслідки такої